

Opleiding: **WZB 3 lesdag 20 en 21**

Werkproces 1.8 Hanteert crisissituaties en onvoorziene situaties= o.a. omgaan met gedrag

- Beslissingen nemen
- Effectief blijven presteren onder druk
- Gevoelens onder controle houden
- Werken overeenkomstig de wettelijke richtlijnen
- Werken conform voorgeschreven procedures

Kwaliteit van Leven

Wat is voor jou kwaliteit van leven?

BOPZ en crisisinterventies

Welke middelen en maatregelen kom jij tegen?

Hoe is dit voor jou en cliënt?

Wat zou je willen verbeteren in het omgaan met dwang?

BOPZ

Wat is In bewaring stelling en Rechterlijke Machtiging?

WZD - Indicatie

Verblijf zonder rechterlijke machtiging

- CIZ besluit tot opname en verblijf (art. 21)

Onvrijwillige opname of onvrijwillig voortgezet verblijf (met RM).

- Indieners verzoek (art.25 Wzd)
- Verzoek CIZ bij de rechter
- Rechter verleent RM

(Crisis situaties: IBS via burgemeester, 3 dgn.)

Anneke van der Plaats

Anneke van der Plaats

Onderzoeker, sociaal geriater samenwerkingspartner met AVZN

Doel: meer kennis en begrip van het brein en dementie

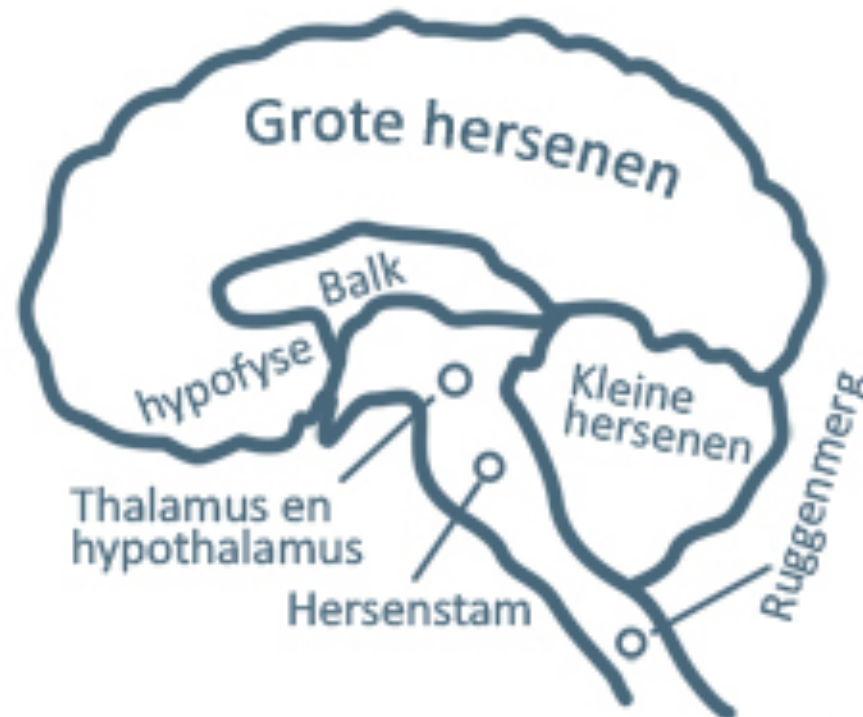
Gevolg: beter om kunnen gaan met dementie (communicatie en gedrag) beter leven voor allen, dementie is al erg genoeg

Goed
Leven

Het gezonde brein

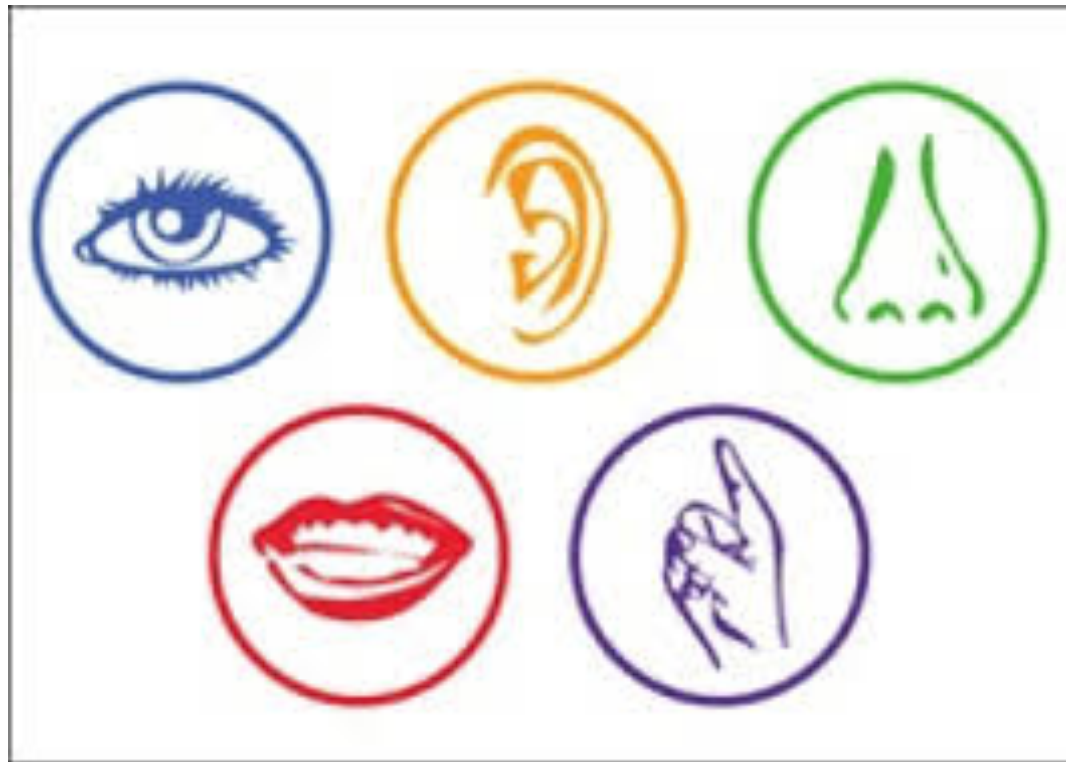
Hersenkunde anatomie

Het gezonde brein,

Prikkels waarnemen met zintuigen, externe prikkels

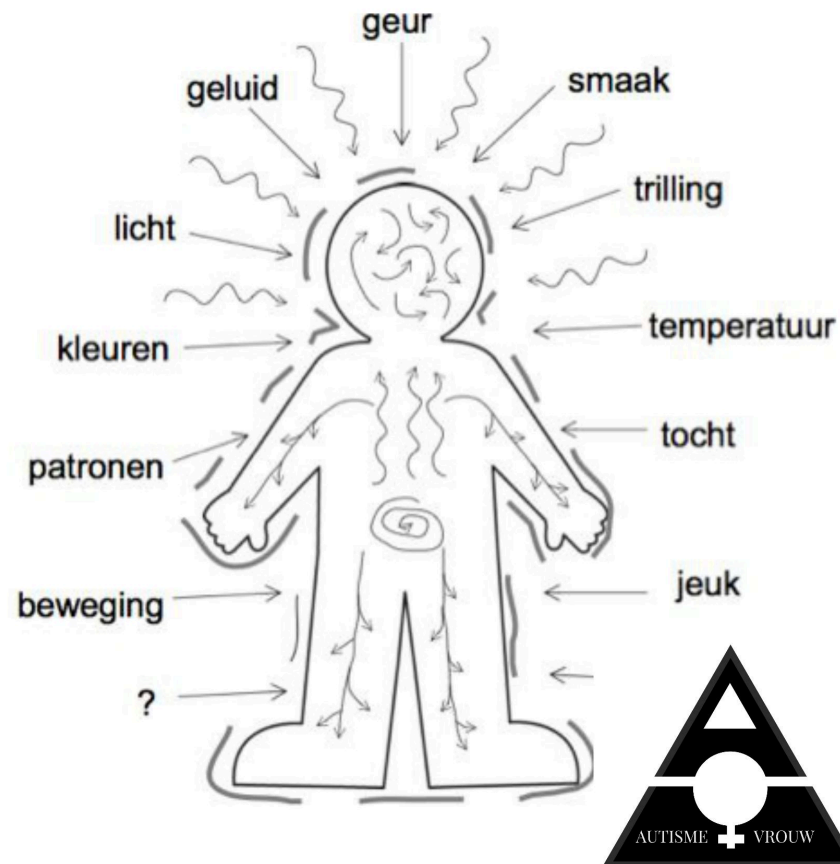

Het gezonde brein

Prikkels

Overprikkeling

Hersenkunde: *Het gezonde brein*

Interne prikkels: zoals bloedsuiker, houding (hormonen en spieren)

Externe prikkels: licht, geluid, reuk, smaak, aanraking/tast

Hersenen *primair geprogrammeerd op gevaar*, daarna op genot...

Hersenkunde: *Het gezonde brein*

Prikkelverwerking is informatieverwerking: de centrale taak van de hersenen.

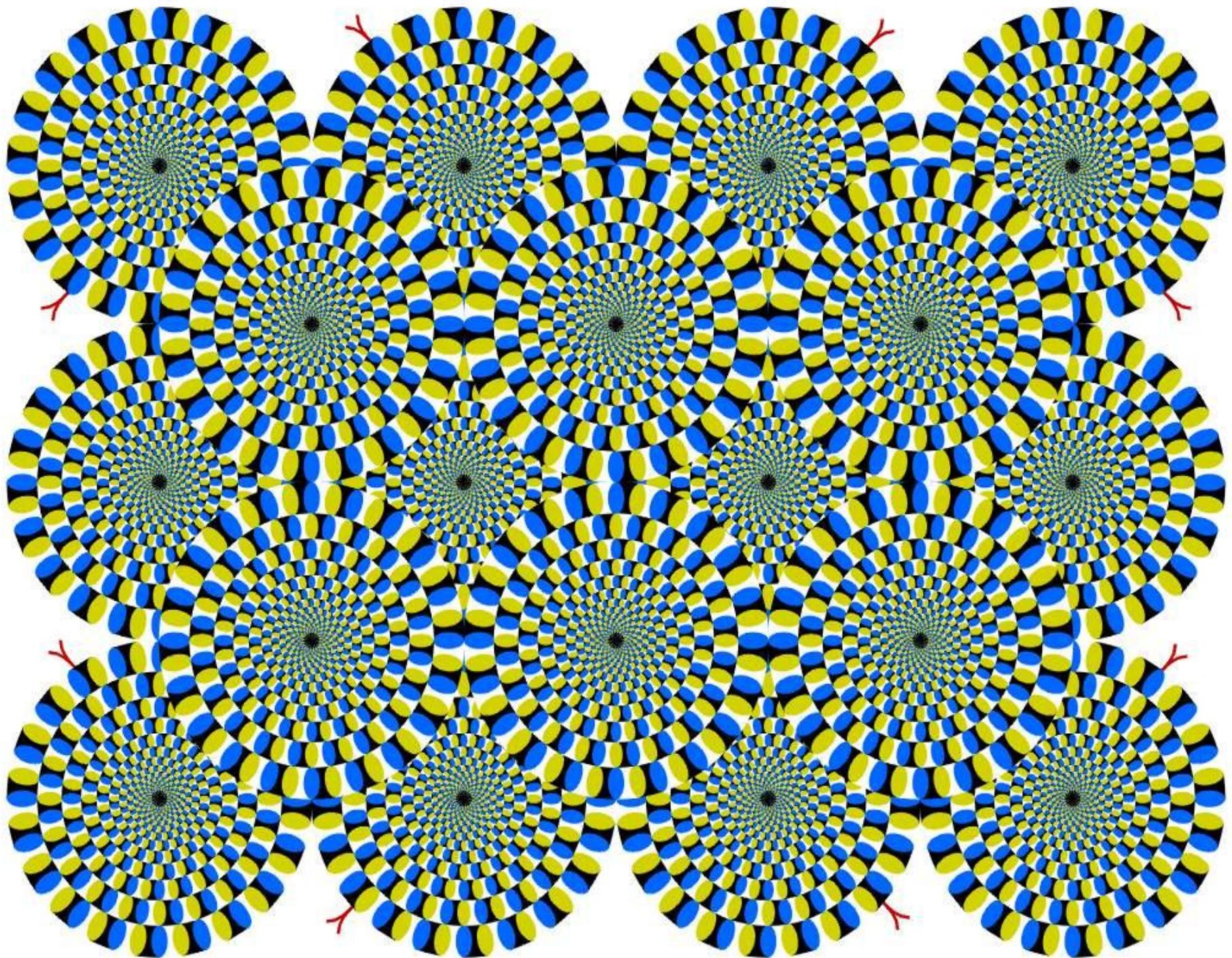
Alle functioneren begint met prikkels.

Reactie daarop noemen wij gedrag.

Gedrag komt dus nooit uit de lucht vallen.

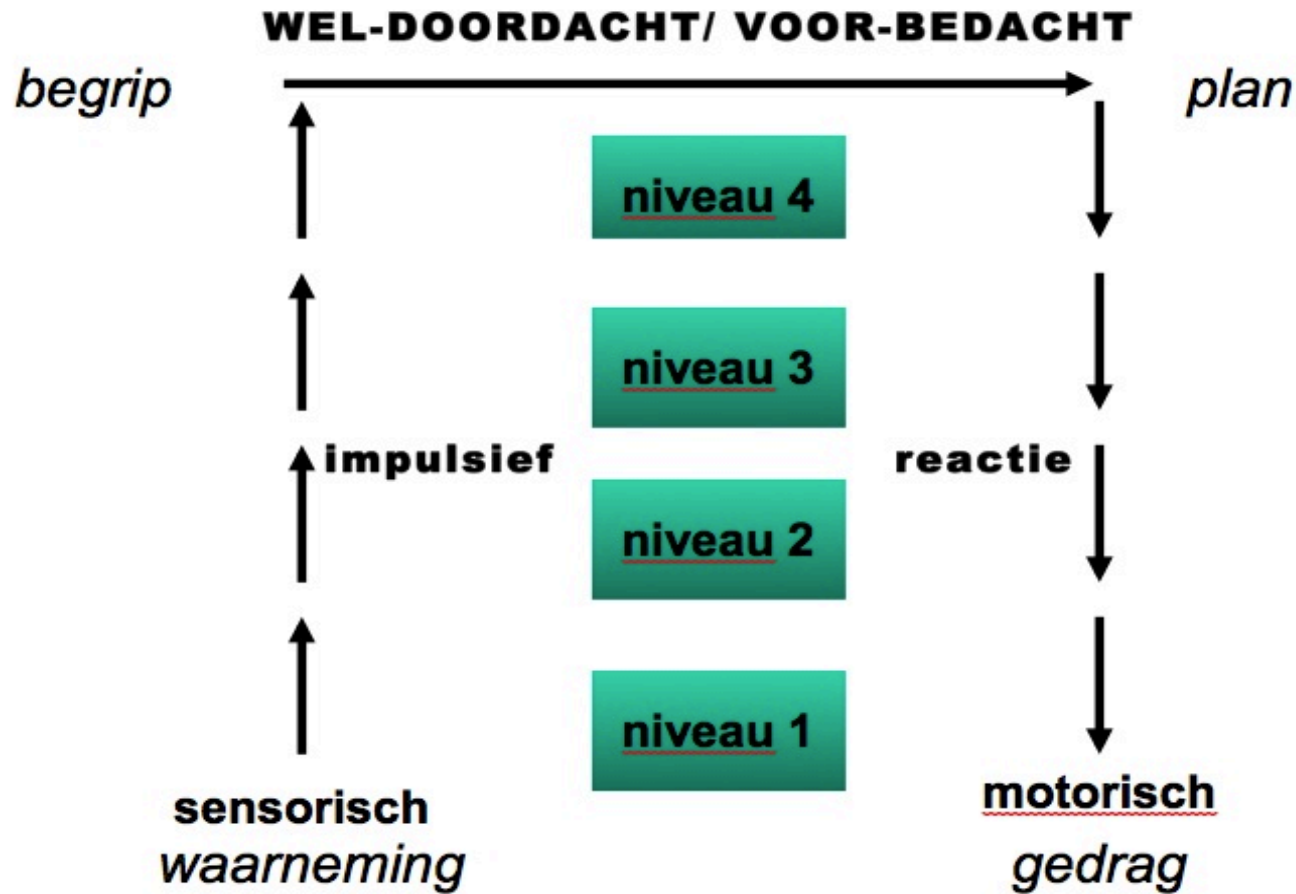
Gedrag is dus nooit puur vrije keus: de prikkelverwerking bepaalt het aantal alternatieven!

Manier van prikkelaanbod belangrijk!

Hersenkunde; *het gezonde brein*

Hersenkunde: *Het gezonde brein*

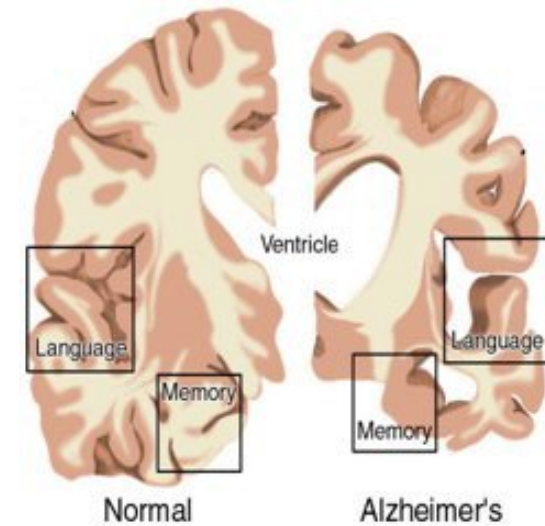
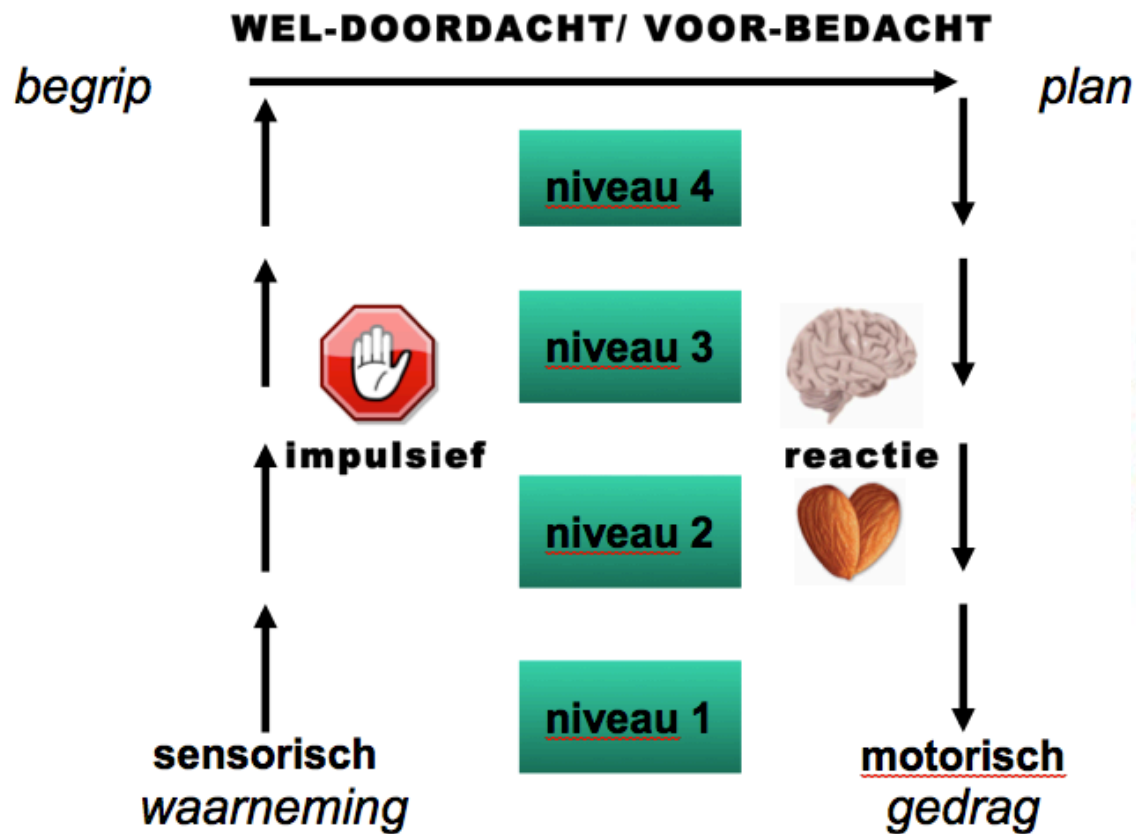
Opklimmend in complexiteit, zowel in prikkels die ontvangen en verwerkt kunnen worden als in de reactie.

Reacties lopen uiteen van reflex tot bewust en weloverwogen gedrag.

Hersenkunde: *het beschadigde brein*

Hersenkunde: *Het beschadigde brein*

Hoge functies zoals:

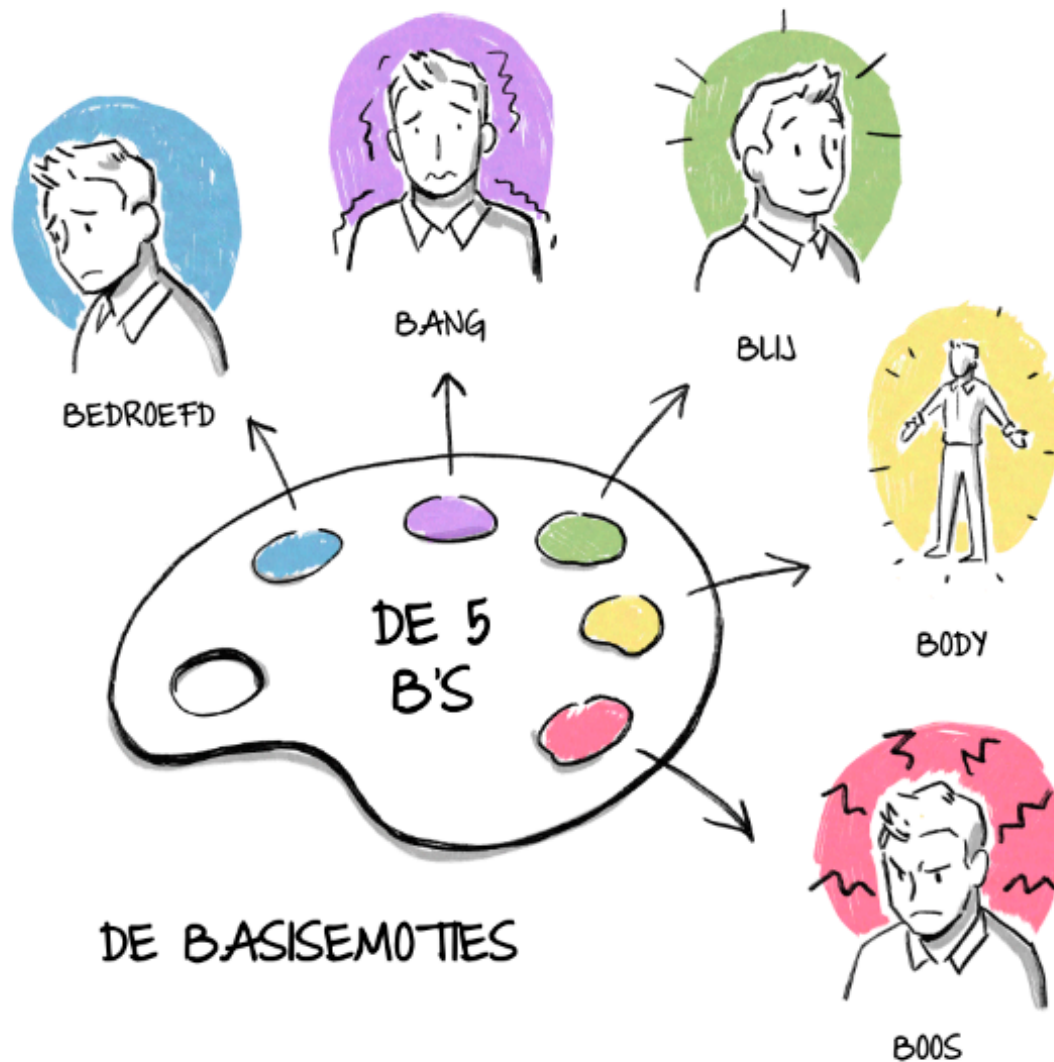
- empathie
- vooruit kunnen kijken
- zelfevaluatie
- schakelen van ene onderwerp naar andere
- aandacht en concentratie
- emotieregulering

zijn vanwege de noodzakelijke complexe netwerken in het brein erg kwetsbaar en verminderen bij hersenschade, of ontwikkelen onvolledig bij hersenontwikkelingsstoornissen.

Gevolg: impulsiever gedrag!

Hersenkunde: *Het gezonde brein*

De wonderde wereld van dementie, *Omgevingszorg*

De hersenschors (= buitenste laag van de grote hersenen) reguleert

impulsen
emoties
stemmingen
slaap-waak ritme

Gevolgen van niet meer reguleren

onbehoorlijk gedrag
directe lustbeleving
“verlaging van niveau”
gaww bang → boos
gaww huilen
kinderachtige grapjes
ander bio-ritme
boze buien
gaww blij, tevreden

De wondere wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Faal-gevoel ontstaat door

verbeteren

testen

corrigeren

terechtwijzen

overvragen

discussiëren: ja maar....., nee maar....

“als dan”

Standje geven

Verbieden

Hersenkunde: *Het beschadigde brein*

Gelaagde verwerking van prikkels.

Reactie is afhankelijk van beschikbaar hersenniveau en communicatie in brein.

Gunstige en ongunstige omgevingsprikkel

Prikkel (niet) kunnen wegzetten.

Hersenkunde: *Het beschadigde brein*

DUS denk NOOIT!!!

- Gedrag is intentioneel: weloverwogen, strategisch, berekend: “Hij doet het express” .
- Normaal gedrag is mogelijk.
- Afwijkend gedrag kan worden afgeleerd.
- Het is een kwestie van motivatie.
- Waar een wil is, is een weg.
- Het is een kwestie van aandacht vragen.

De wonderre wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 4

Gunstige omgeving geeft gunstig gedrag

De wonderre wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 1

Beschadigingen van het brein leiden tot gedrag zoals:

- ❖ niet kunnen kiezen
- ❖ niet kunnen vertellen waarom men iets doet of deed
- ❖ niet creatief kunnen omgaan met ruimte en tijd
- ❖ geringe "Antrieb" zonder uitwendige prikkels
- ❖ verminderd probleemoplossend vermogen

- ❖ weinig of geen cognitieve flexibiliteit
- ❖ verminderd sociaal medegevoel en inzicht
- ❖ het ontstaan van onfatsoenlijk gedrag

- ❖ het niet kunnen uitstellen van behoeftes
- ❖ het niet kunnen matigen van gedrag
- ❖ moeite met zelfbeheersing
- ❖ snel uit evenwicht, emotioneel labiel

- ❖ moeite met zelfregie van ADL en HDL
- ❖ voorbeelden zoals wassen, aankleden, toilet
- ❖ motorische en mentale traagheid/onhandigheid

Onthoud

Niet kunnen

en niet bewust niet willen

Alleen je energie in het NU telt..

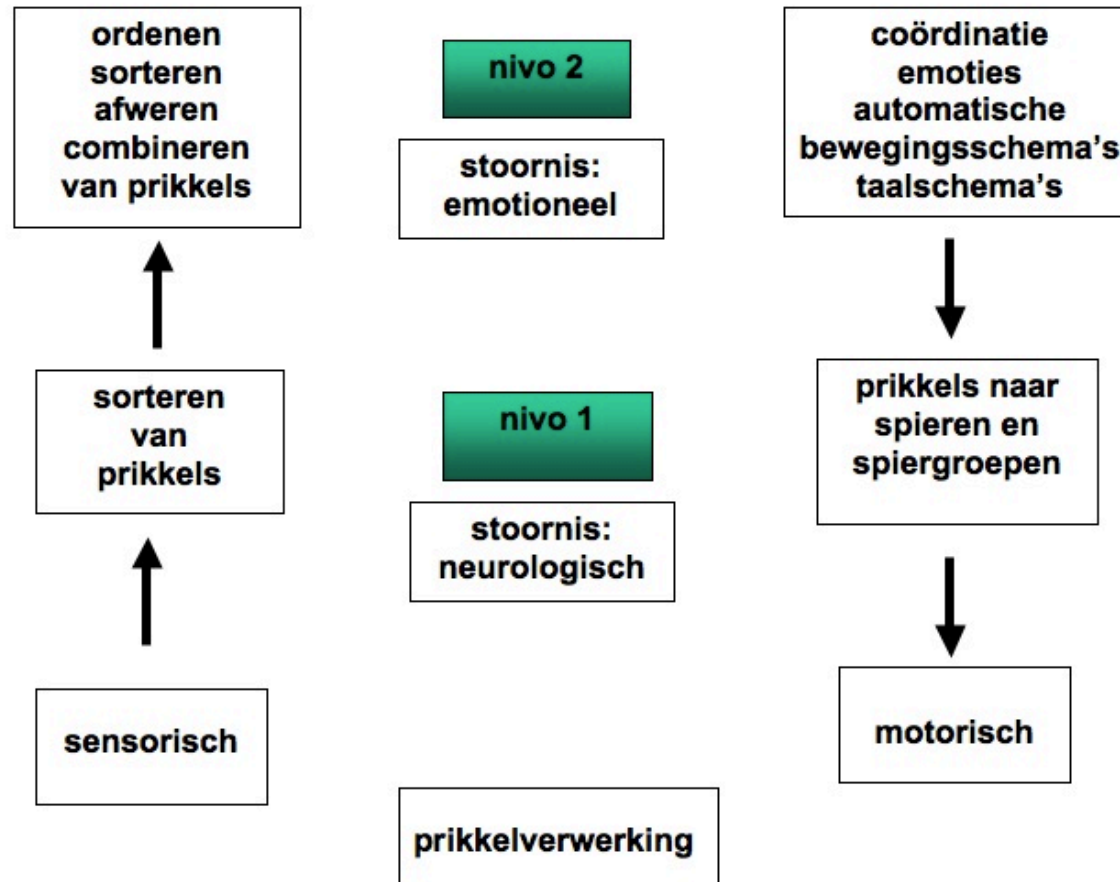

Vormen van Dementie

	Geheugen	Apraxie	Agnosie	Afasie	Stemming
Alzheimer	↓↓↓	✓	✓	Begrijpt woorden niet meer (ook eigen woorden)	Gelijkmatig
Vasculaire dementie	↓	✓	✓	Zegt woorden fout maar hoort wel dat woorden fout zijn	Wisselende stemming
Lewy body	↓↓↓	✓	+/_	Zegt woorden fout maar hoort wel dat woorden fout zijn	Hallucinaties
Frontaal dementie (Pick)	↓	✗ Komen slecht op gang	✗	Zegt woorden fout maar hoort wel dat woorden fout zijn	Psychiatrisch beeld Borderline gedrag - empathie

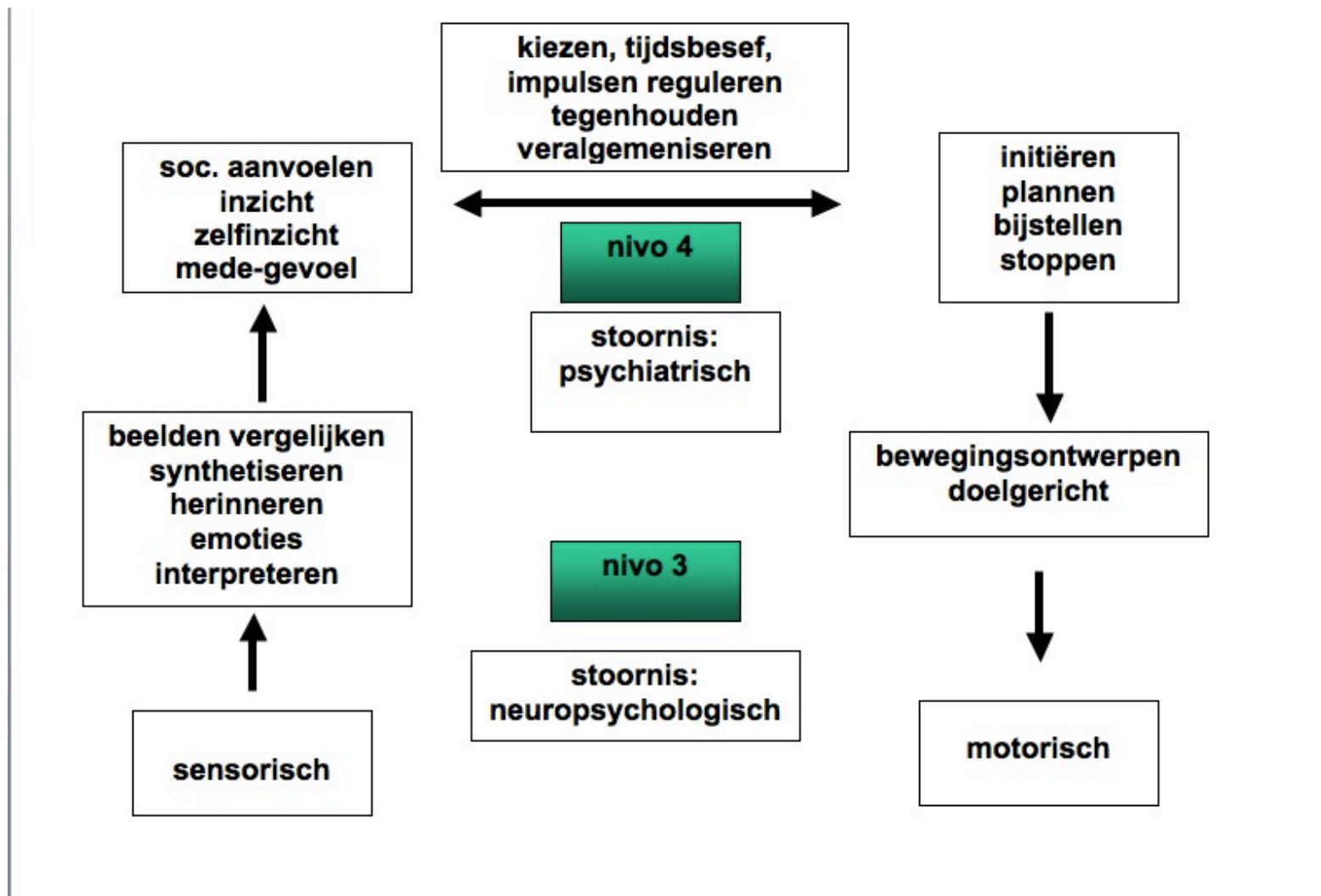

Hersenkunde: principe 1

Hersenkunde: principe 1

De wondere wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 1-8

1. Bovenbrein en onderbrein, welke beschadigingen/welk gedrag
2. Afhankelijk van de omgeving
3. Dosereren van prikkels; Zenners, dolers , evenwicht zoekers (roepers)
4. Falen en afweer
5. Het geheugen bestaat uit plaatsjes (welke fase, welke plaatjes)
6. Prikkels, doelgericht bewegen bevorderen
7. Emoties, impulsen, stemmingen
8. Dag nacht ritme, actief/passief (slaap, dutje)

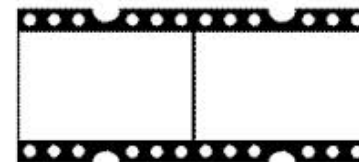

De wonderre wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 2

Afhankelijk van omgeving, gunstige omgeving

een veilig gevoel

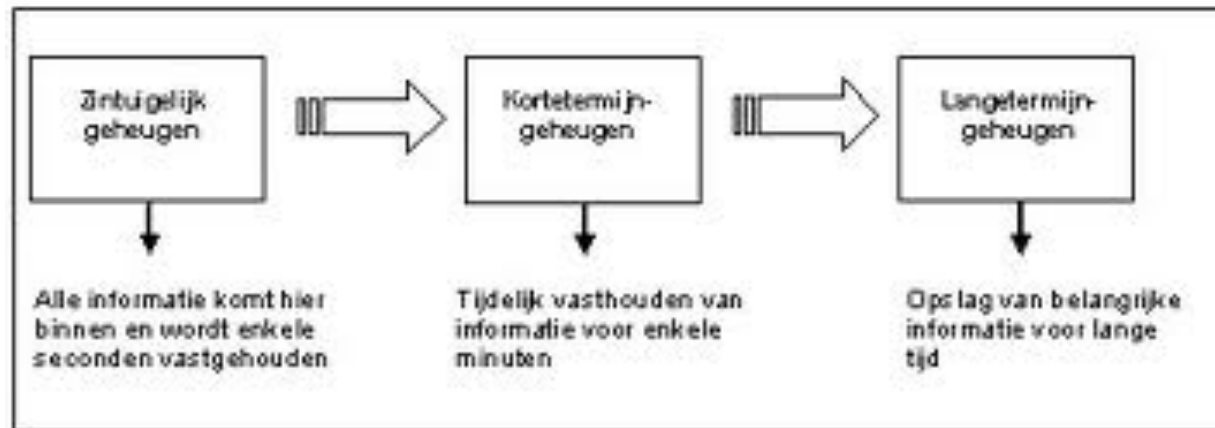

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 5

Het geheugen, herkennen

Gedurende het leven worden allerhande plaatjes opgeslagen in het lange termijn geheugen

Bij dementie lopen de plaatjes terug, ze vervagen. De laatst bijgekomen het eerst. Uiteindelijk komen de plaatjes terecht in de periode van 5^e tot 25^e jaar, dus in de jeugdige periode.

Agnosie afasie apraxie

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

**Consequenties van de plaatjes,
wat is herkenbaar ?**

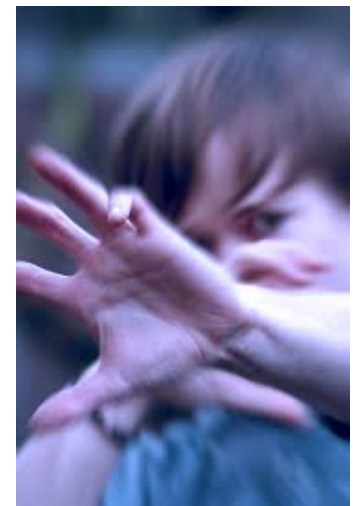
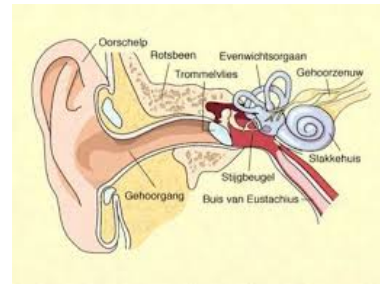

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 3

Doseren van prikkels: demente hersenen kunnen geen prikkels afweren (niveau 1-2)

Prikkels zoals:

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 3

Gunstig is: veilig

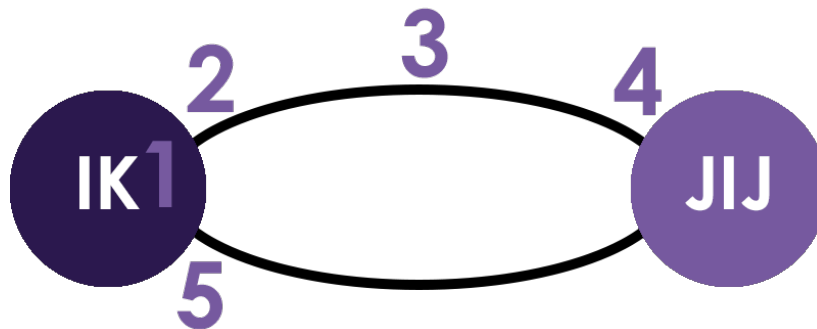

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Contact maken

Contact model

1. Hoe bezet ben jij? Wel ruimte en tijd om contact te maken?
 2. Past wat je zegt bij wat je uitstraalt?
 3. Richt je je duidelijk naar de cliënt?
 4. Is wat je wilt overbrengen bij de cliënt aangekomen?
 5. Let je op de reactie van de cliënt?
- (cirkel is rond, is gelukt of niet gelukt en begint stap 1 weer)

De wondere wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Hoe ontstaat agressie:

- teveel prikkels
- niet afstemmen, zomaar “inbreken”
- laten falen
- teveel handelingen aan de pers. doen
- per ongeluk het “verkeerde” plaatje
- tegenhouden, verbieden
- bewegingsvrijheid ontnemen
- dwang uitoefenen

OORZAKEN VAN NIET SLAPEN

- te weinig prikkels in de kamer
- te harde of te zachte matras
- te lichte deken
- alleen slapen
- te koud onderzijl
- honger of dorst

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 4

Let goed op dat jullie het goede antwoord weten op de vragen die komen

[https://www.facebook.com/AlzheimerNederland/
app_150765528423092](https://www.facebook.com/AlzheimerNederland/app_150765528423092)

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 4

Faal-gevoel ontstaat door

verbeteren

testen

corrigeren

terechtwijzen

overvragen

discussiëren: ja maar....., nee maar....

“dodelijke omgangs-strategieën”

“als dan”

Standje geven

Verbieden

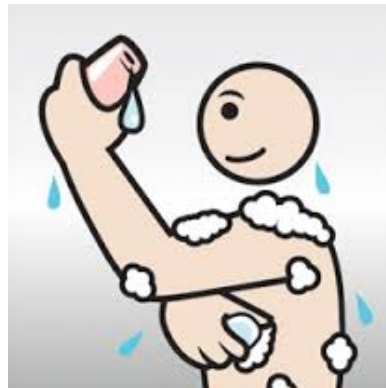
OPLOSSING = zelf de fout laten ontdekken

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 6

Doelgericht bewegen ontstaat spontaan door

via meehelpen, dus de beweging helpen inleiden en verleiden

De wonderse wereld van dementie, *Omgevingszorg*

Principe 8

Slapen, dutten, wakker

- 's nachts diepe slaap
- Overdag afwisselen van activiteiten en dutten
 - Overdag zorgen voor lichte ruimte, veel licht
 - Avond; schemeren

Oefeningen

Casuïstiek bespreking

Video van mevr. Brand 11.30 uur

*Oefening: verhaal vertellen in duo's aan elkaar
Vertel aan de ander een verhaal, wissel per zin
5 minuten
Nabespreken centraal*

Video van dhr. Smolders 2.15 start en 4.30

Oefening contact maken

Afronding

Demente mensen hebben vrijwel altijd ondoordacht en impulsief gedrag.
Behalve wanneer het ons lukt om heel gunstig over te komen.
Dat wil zeggen dat wij geen negatieve emotie oproepen.
Alleen dan kan een demente mens zijn bovenbrein bereiken.

Vragen?

Norma Claussen 0681340010

